

Список використаних джерел

1. Інформаційно-психологічні операції Російської Федерації проти України – основні етапи та цілі. *Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини»*. URL : <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/article/view/10352>.
2. Що таке ІПСО та як росія використовує їх у війні проти України. CHAS NEWS. URL : <https://chas.news/current/scho-take-ipso-ta-yak-rosiya-vikoristovue-ih-u-viini-proti-ukraini>
3. МЗС: «форум» у Донецьку – приклад підривної діяльності Росії на Донбасі. Радіо СВОБОДА. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/news-donetsk/31077487.html>.
4. Тренд «ухилянт», який з'явився у соцмережах, – це ІПСО рф. STOPCOR. URL : <https://www.stopcor.org/ukr/section-uanews/news-trend-uhilyant-yakij-zyavivsyua-u-sotsmerezah-tse-ipso-rf-16-04-2024.html>.
5. Ухилення від мобілізації – у ГУР розповіли про нову ІПСО росіян — УНІАН. URL : <https://www.unian.ua/war/uhilennya-vid-mobilizaciji-u-gur-rozprovili-pro-novu-ipso-rosiyan-12606582.html>.
6. «Ухилянт» — у ГУР розповіли про деталі нової російської ІПСО. URL : <https://war.novyny.live/ukhiliant-u-gur-rozprovili-pro-detali-novoyi-rosiiskoyi-ipso-166569.html>.
7. В ЦПД заявили, що ІПСО «Ухилянт» запускалася з ботів-акаунтів у URKNET. URL : <https://www.ukr.net/news/details/technologies/104119035.html>.

Карина БАЛАЧУК

студентка ННІПО

Артур МАРГУЛОВ

доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри міжнародних
відносин та соціально-
гуманітарних дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

**ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОЇ ПРОПАГАНДИ НА СУСПІЛЬСТВО
ПІД ЧАС ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ**

Уже тривалий час існує практика військової пропаганди, проте нещодавно значення та складність її використання через засоби масової інформації у воєнних умовах значно зросли. Для вивчення викликів, пов'язаних зі збором та аналізом інформації перед війною, в її ході та після її закінчення, формуються спеціалізовані групи. У сучасних демократичних суспільствах, де тотальна цензура вважається неприпустимою та політично недоречною, особливо під час війни, це стає особливо актуальним. Сьогоднішній світ продовжує бути свідком військових конфліктів, збройних зіткнень і зростання терористичної активності. У цьому контексті, окрім

військових та економічних стратегій, стає важливим застосування інформаційного впливу.

Протягом двадцятого століття відбувся систематичний розвиток використання пропаганди як ключового елементу військових комунікацій. Агресія РФ проти України, що почалася з анексії Криму та окупації частин Донбасу, а потім переросла в повномасштабне вторгнення, включає не лише військовий, але й значний інформаційний компонент. Цей інформаційний аспект характеризується цілеспрямованою та узгодженою кампанією дезінформації, націленою на різні цільові групи. Використання пропаганди під час війни та в умовах збройних конфліктів не є чимось новим і сягає корінням у глибоку давнину, ймовірно, з'явившись разом з появою організованих військових дій. Проте, повноцінне дослідження методів маніпулювання громадською думкою у військовому контексті розпочалося тільки з початком ХХІ століття.

Всяка пропаганда має за мету ініціювати конкретні дії. Пропагандистські зусилля направлені на встановлення комунікаційних зв'язків з місцевими жителями та на заохочення їх до активної участі. Без такої взаємодії система окупації не зможе функціонувати ефективно на тривалу основу. Взаємовідносини між окупантами та окупованим населенням у різних аспектах життєдіяльності формують основу феномена колабораціонізму. Пропаганда зазвичай проводиться через мас-медіа, приймаючи форму стимулювального впливу, але на ділі частіше використовується техніка психологічного навіювання. Цей метод полягає у прямій трансляції певного типу інформації до розуму особи. Передача цієї інформації від однієї людини до іншої відбувається без активної участі волі отримувача, іноді навіть без його повного усвідомлення.

Ключові компоненти процесу пропаганди включають її виконавця (соціальну групу, яка представляє певні інтереси через пропаганду), зміст, способи та техніки розповсюдження, інструменти або канали поширення інформації (такі як радіо, телебачення, преса, організація публічних лекцій тощо), а також цільову аудиторію або спільноти, до яких ця пропаганда спрямована. Для глибокого розуміння пропаганди критично важливими є соціальні інтереси її виконавця, їх взаємодія з загальносуспільними інтересами та інтересами специфічних груп, на які вона орієнтована. Це впливає на її зміст та визначає вибір конкретних форм, методів та інструментів для проведення пропаганди.

Головна психологічна ціль пропаганди полягає в тому, щоб вплинути на ідеологічні, соціальні та політичні взаємовідносини людей, що можуть бути адаптовані за допомогою створення нових взаємозв'язків або зміцнення (або ослаблення) вже наявних зв'язків. Це стосується не лише політики у сфері інформації та захисту інформаційного простору дитини, але й становить виклик національній безпеці країни.

Якщо дорослий має чітко визначені життєві принципи та цінності, дотримується морально-правових стандартів і володіє розробленою системою захисту від негативних інформаційно-психологічних впливів, то дитина,

своєю чергою, ще формує ці аспекти, тому є відкритою і вразливою до різних негативних інформаційних втручань. Наразі вплив пропаганди на свідомість дітей необхідно аналізувати з двох позицій: безпосередній негативний ефект інформації на свідомість дітей, оцінюючи його вплив на психофізичний стан та емоційний добробут; довготривалий вплив, що визначається через час, а саме – вплив негативної інформації на розвиток особистості та формування ключових напрямів їхнього майбутнього життя.

Отже, узагальнюючи, пропаганда становить собою маніпулятивний вид комунікації, створений на основі специфічних методик з метою змінити ставлення, цінності, думки, поведінку та переконання індивідів у певній аудиторії або в суспільстві загалом, а також для поширення інформації, фактів, чуток і символів, щоб направити окремих осіб у потрібному напрямку. Вона вирізняється заохоченням та активацією своїх послідовників, збільшенням їх чисельності та здобуттям переваги в дискусіях через використання напівправди чи відвертої неправди.

Список використаних джерел

1. Криськов А., Дзюба А. Гібридна війна. Вплив російської пропаганди на українців. *Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки* : Зб. тез III Міжнар. наук. конф., м. Тернопіль, 20 квіт. 2023 р. С. 100–102.
2. Гордієнко М. Г. Інформаційні наративи як інструмент гібридної війни. *Соціально-політичні процеси в Україні та світі у контексті глобалізаційних перетворень*: матеріали всеукр. науково-практ. конф., м. Ірпінь, 23 квіт. 2021 р. С. 50–60.
3. Алексеєнко І. В., Єремєєва І. А., Маргулов А. Х., Несправа М. В. Історія міжнародних відносин. Підручник. Дніпро : ДДУВС. 2020. 228 с.
4. Алексеєнко, І. В., Курас, А. І., & Маргулов, А. Х. (2021). А 47 Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір: підруч.; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. І. В. Алексеєнко/І. В. Алексеєнко, А. І. Курас, А. Х. Маргулов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ.